

Ontwerp startbeslissing signaalgebied

OUDE NETEARM (SG_R3_NET_10)

LIER

STATUS/VERSIE: goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31/03/2017

LEESWIJZER

Op 31/03/2017 nam de Vlaamse Regering een beslissing over de vervolgstappen (vervolgtraject en beleidsopties) voor dit signaalgebied. Deze beslissing kadert in de uitvoering van de conceptnota (VR 29 maart 2013) met de aanpak voor het vrijwaren van het waterbergend vermogen in kader van de korte termijnactie van het groenboek Beleidsplan Ruimte Vlaanderen.

Deze fiche beschrijft voor het signaalgebied “Oude Netearm” de gekozen beleidsopties (ontwikkelingsperspectief) en het vervolgtraject op basis van een ontwerp-startbeslissing, zoals voorbereid door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid.

Hoofdstuk 1 geeft een algemene situering van het signaalgebied weer en hoofdstuk 2 motiveert de afbakening van het signaalgebied. Hoofdstuk 3 beschrijft de overstromingsgevoeligheid van het signaalgebied en in hoofdstuk 4 worden de diverse visies op dit gebied besproken.

Hoofdstuk 5 geeft een overzicht van het gevoerde overleg met de betrokken lokale besturen.

In hoofdstuk 6 wordt aangegeven voor welke beleidsoptie(s) gekozen is/zijn en welk instrument en/of initiatiefnemer hieraan gekoppeld zijn. Naargelang de rol van het signaalgebied voor het behoud van waterbergend vermogen en het algemeen beoordelingskader, zoals opgenomen in de omzendbrief LNE/2015/2, om nieuwe ontwikkelingen in overstromingsgevoelig signaalgebied te beoordelen, werd een keuze gemaakt tussen de volgende 3 opties:

1. Optie A - beperkte randvoorwaarden (type infiltratie, waterconservering,..)
indien de bestemming compatibel blijkt met het waterbergend vermogen, eventueel mits beperkte randvoorwaarden (bv voor infiltratie of waterconservering);
2. Optie B - maatregelen met behoud van bestemming (type overstromingsvrij bouwen)
indien er een overstromingskans bestaat maar de bestemming compatibel kan zijn met het waterbergend vermogen mits overstromingsvrij bouwen;
3. Optie C - vrijwaren van bebouwing
indien de bestemming niet compatibel is met het waterbergend vermogen en vrijwaren van bebouwing op basis van de overstromingskans aangewezen is.

Hoofdstuk 7 omvat de conclusies voor het signaalgebied en geeft de richting weer op basis waarvan de omzendbrief “Richtlijnen voor de toepassing van de watertoets bij het vrijwaren van het waterbergend vermogen in signaalgebieden” in dit gebied toegepast moet worden. In dit hoofdstuk is ook de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 opgenomen.

De conceptnota, de omzendbrief en de beslissing van de Vlaamse Regering van 31/03/2017 zijn terug te vinden op www.signaalgebieden.be.

1 Situering

1.1 Algemeen

Gemeente(n): Lier

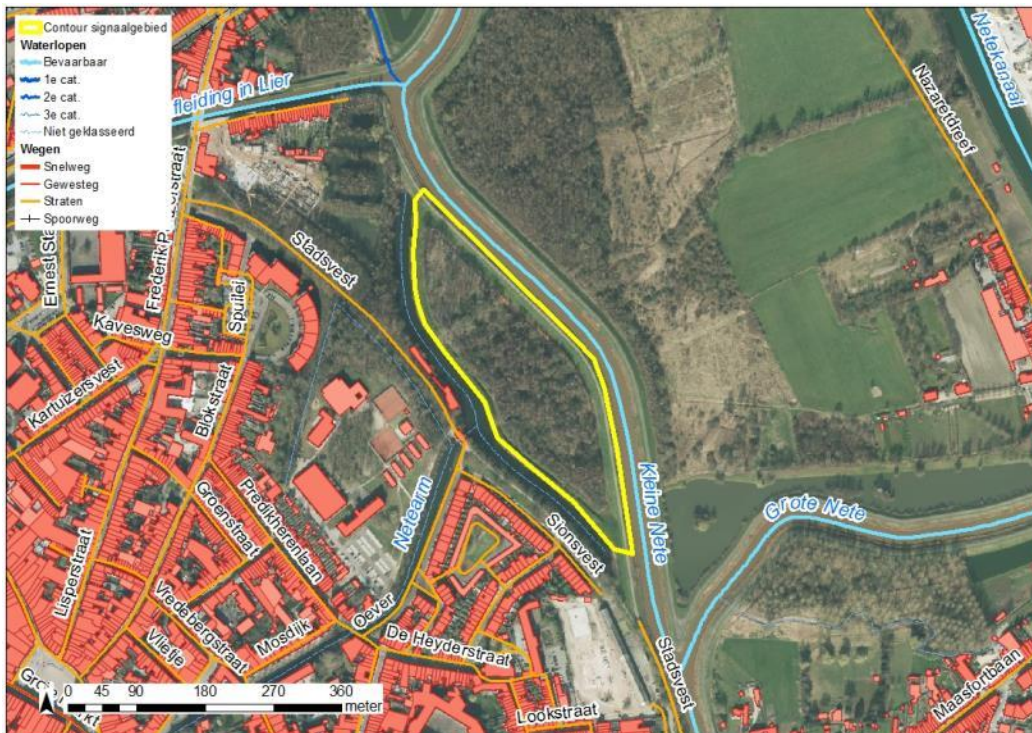
Provincie(s): Antwerpen

Ligging: Het betreft de zone tussen de Oude Nete arm en de Kleine Nete in het noordoosten van de stad Lier.

Bekken: Netebekken

Betrokken waterlopen: Betrokken waterlopen zijn de Kleine Nete (categorie 0) en de oude Nete-arm (niet geïnclassificeerd).

Oppervlakte: 5,56 ha

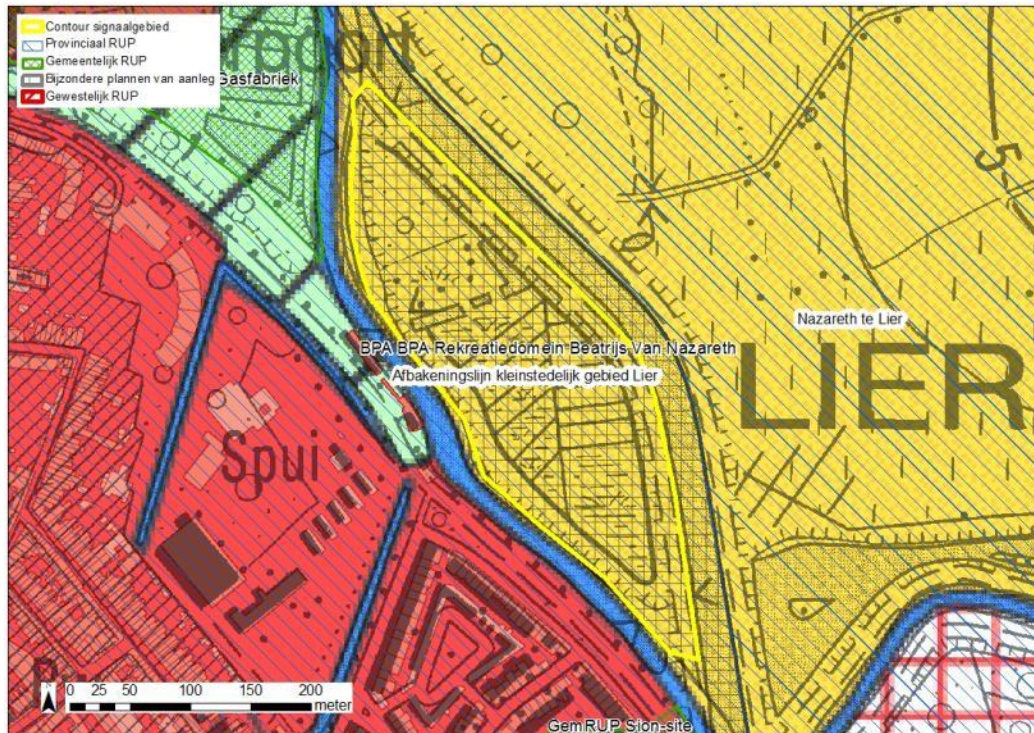
Figuur: situering signaalgebied op orthofoto (medio 2015) met aanduiding van straatnamen, waterlopen en de bebouwingstoestand volgens het Grootchalig Referentiebestand GRB. Bronnen: AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-08-14).

Huidige planologische bestemming:

Het signaalgebied ligt in het BPA 'Recreatiedomein Beatrijs van Nazareth' (dagrecreatie; K.B. 16 februari 1977) waar een deel is voorzien voor bos en een deel voor vijvers, camping en parking. Het PRUP 'Nazareth' te Lier (ten oosten van het signaalgebied) werd op 28 juli 2006 goedgekeurd, met in hoofdzaak bestemming tot randstedelijk groengebied maar het signaalgebied maakt hier geen deel van uit.

Globale beschrijving:

Het signaalgebied is volledig bebost. Het werd niet ingericht maar is toegankelijk voor wandelaars.

Figuur: situering signaalgebied op gewestplan met aanduiding van goedgekeurde BPA's en RUP's en weergave van de bebouwingstoestand volgens het Grootschalig Referentiebestand GRB. Bronnen: Ruimte Vlaanderen en AGIV, GRB Raadpleegdienst via wms (toestand 2015-04-20).

2 Selectie en afbakening signaalgebied

Op 12/11/2014 werd voorliggend signaalgebied door de Algemene Bekkenvergadering Netebekken geselecteerd voor opname in de prioritair te onderzoeken signaalgebieden. De motivatie voor opname is als volgt:

Door verlegging van de Kleine Nete in het verleden is dit deel van het recreatiegebied afgesneden. Het werd niet opgenomen (hernomen) in naastliggend PRUP Recreatiedomein Nazareth te Lier. Het betreft een aaneengesloten recreatiegebied van een voldoende grootte (> 2 ha). De afbakening van het signaalgebied werd tijdens het gevoerde overleg besproken. De afbakening gebeurt op het recreatiegebied gelegen tussen de twee Nete-armen (de oude en de nieuwe).

3 Watersysteem

3.1 Overstromingsrichtlijn¹

3.1.1 OVERSTROMINGSGEVAARKAART

In het kader van de Europese Overstromingsrichtlijn (ORL) werden overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten opgesteld aan de hand van hydraulische modellen. De overstromingsgevaarkaarten zijn de kaarten die de 'fysische eigenschappen' van de overstromingen beschrijven zoals de overstromingscontouren, waterdieptes en stroomsnelheden. De overstromingsgevaarkaarten geven geen informatie wat betreft de gevolgen, de kwetsbaarheid voor of het risico van de overstromingen.

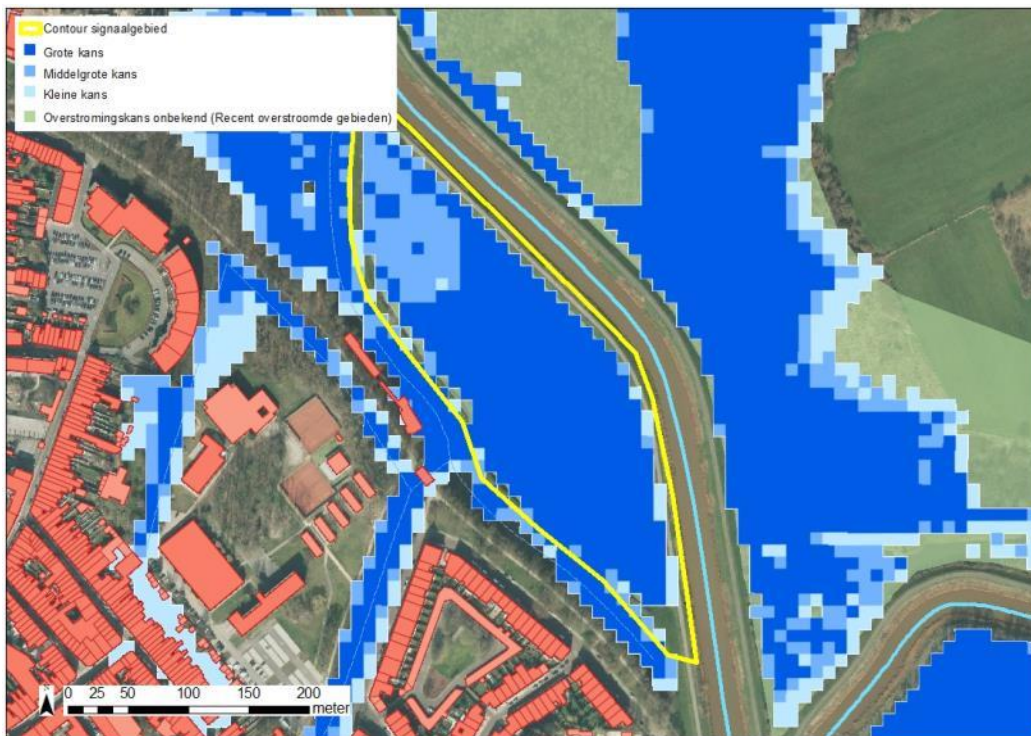
De ORL stelt dat 3 scenario's in beschouwing dienen te worden genomen voor de overstromingskaarten: kleine kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 1000 jaar of een uitzonderlijke gebeurtenis), middelgrote kans op overstromingen (terugkeerperiode van grootteorde 100 jaar) en grote kans op overstromingen(terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar).

Vermits het niet zinvol is om voor elke waterloop hydraulische modellen op te stellen, werd in Vlaanderen de basiskaart hydrografisch netwerk opgesteld die alle waterlopen omvat waarvoor de overstromingsgevaar- en overstromingsrisicokaarten werden opgesteld. De basiskaart hydrografisch netwerk werd opgesteld volgens het principe dat alle waterlopen met een potentieel significant overstromingsrisico en waterlopen die water afvoeren van waterlopen met een overstromingsrisico meegenomen worden. Daarnaast werd ook de volledige kustlijn beschouwd.

De kaarten geven steeds de huidige situatie weer en houden geen rekening met mogelijke of geplande ingrepen.

Het signaalgebied kent voornamelijk een grote kans op overstromingen volgens de overstromingsgevaarkaart.

¹ Richtlijn 2007/60/EG van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2007 over beoordeling en beheer van overstromingsrisico's. Deze richtlijn werd omgezet in het decreet Integraal Waterbeleid op 16 juli 2010.

Figuur: De blauwe contouren geven de huidige overstromingskans weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

3.1.2 KLIMAATTOETS

De Overstromingsrichtlijn vraagt om bij het voorkomen of beperken van mogelijk negatieve gevolgen van overstromingen rekening te houden met o.a. de invloed van klimaatverandering. Hiervoor werden kaarten met klimaatprojectie opgemaakt in kader van de orb-studie van VMM-AOW^[3] en geven niet alleen de overstromingskans (bij gemiddelde klimaatprojectie) maar ook de overstromingsdiepte (bij hoge klimaatprojectie). Vanuit het no regret principe lijkt het aangewezen om adaptief bouwen of waterbestendig bouwen af te stemmen op toekomstige overstromingshoogtes met hoge klimaatprojectie.

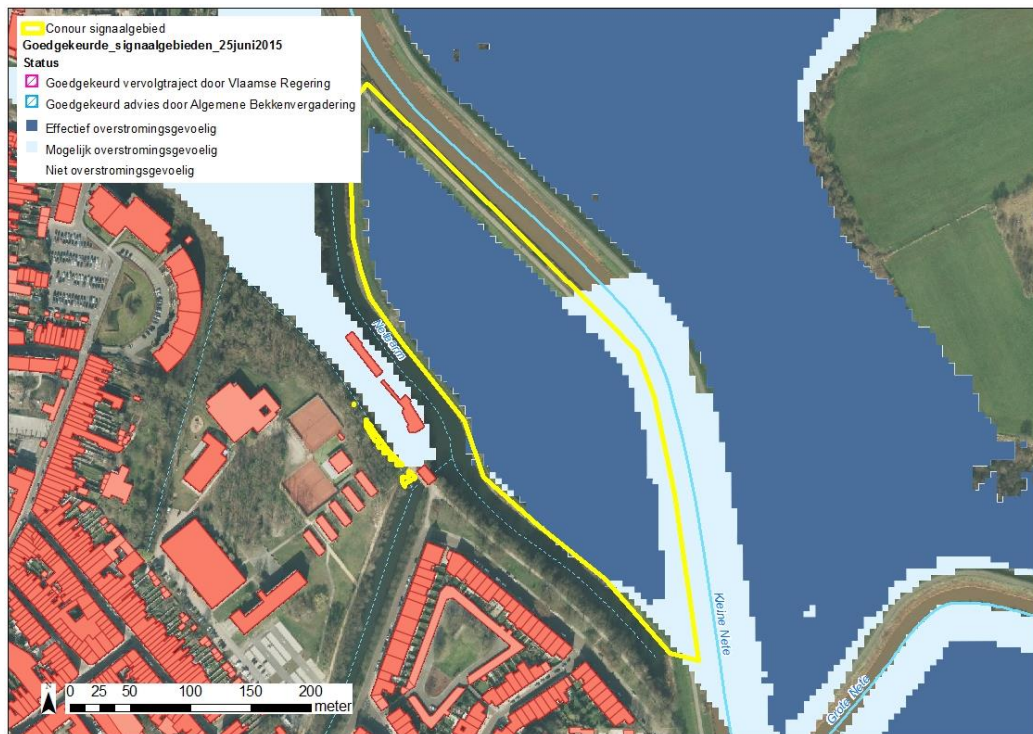
De betrokken waterloop maakt echter geen deel uit van de ORBP-studie. Bijgevolg is er geen klimaattoets beschikbaar.

^[3] "Onderbouwing van het overstromingsrisicobeheerplan voor de onbevaarbare waterlopen, VMM, 2013"

3.2 Bespreking watersysteem

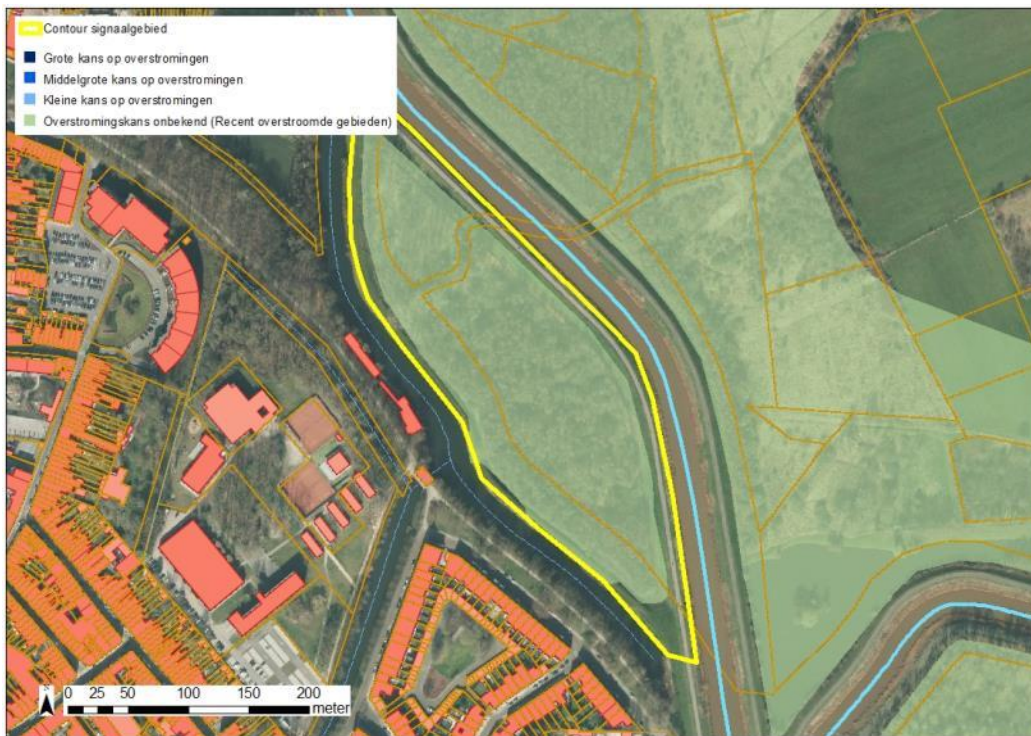
Het gebied ligt in van nature overstroombaar gebied, is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaart, gelegen in ROG² en kent een grote kans op de overstromingsgevaarkaart. Volgens het digitaal hoogtemodel is het zuidelijk deel het laagst gelegen.

Oorspronkelijk was de Oude Nete-arm de oorspronkelijke loop van de Kleine Nete. Deze werd in het verleden verlegd.

Figuur: watertoetskaart van het signaalgebied op recente orthofoto (medio 2015) met aanduiding van de overstromingsgevoelige gebieden (lichtblauw = mogelijk overstromingsgevoelig; donkerblauw = effectief overstromingsgevoelig), volgens Ministerieel Besluit dd. 1/6/2014.

² gebiedsdekkende afbakening van alle effectief overstroomde gebieden in Vlaanderen in de periode 1988 tot heden

Figuur: De blauwe contouren geven overstromingskans met klimaatsverandering weer. Hoe donkerder blauw, hoe groter de overstromingskans. De groene contour geeft de recente overstromde gebieden (ROG) weer, waar geen specifieke overstromingskans gekend is.

Figuur: Digitaal hoogtemodel (bron: mercator)

4 Gebiedsvisie

4.1 Visie Integraal Waterbeleid

Het signaalgebied is effectief overstromingsgevoelig volgens de watertoetskaarten. De overstromingsgevaarkaarten wijzen op een grote overstromingskans (terugkeerperiode van grootteorde 10 jaar). Ontwikkeling van het gebied is niet wenselijk op deze locatie. De huidige invulling als zachte dagrecreatie is wel compatibel met het watersysteem. Een herbestemming is bijgevolg niet noodzakelijk. Eventueel kan onderzocht worden of de Oude Nete-arm dienst kan doen voor de opvang van regenwater na afkoppelingsproject binnen het stedelijk gebied op voorwaarde dat hierdoor de huidige bergingscapaciteit niet wordt gehypothekeerd.

4.2 Ruimtelijke visie (structuurplannen ed.)

Er zijn vanuit de stad Lier geen concrete plannen voor verdere herbestemming of invulling van het gebied.

4.3 Lopende initiatieven

Het PRUP afbakeningslijn KSG Lier is goedgekeurd (28 juli 2006) zonder herbestemming. Noch de stad Lier noch de eigenaar (Waterwegen & Zeekanaal) hebben concrete plannen met het gebied.

5 Historiek overleg lokale besturen

Bij de screening van de relevante signaalgebieden en de opmaak van de ontwerp-startbeslissingen werden naast de lokale besturen ook andere relevante instanties uitgenodigd.

In het kader van de selectie van de signaalgebieden werd een regionaal overleg georganiseerd op 11/09/2014 te Lier waar vertegenwoordiging van de stad was verzekerd door dhr. Gino Verbiest (stad Lier). Deze selectie werd ambtelijk goedgekeurd op het thematisch overleg op 03/10/2014 (vertegenwoordiging van de stad Lier: Gino Verbiest) en de Algemene Bekkenvergadering van 12/11/2014 (geen vertegenwoordiging van de stad Lier).

Voor de opmaak van de ontwerp-startbeslissing vond overleg plaats met de gemeenten Lier op 22/05/2015. Volgende personen deel aan het overleg: Gino Verbiest (stad Lier), Bram Van Ballaer (Ruimte Vlaanderen), Ellen Van De Water (Ruimte Vlaanderen), Tine Loomans (Provincie Antwerpen, dienst Ruimtelijke Planning), Elsbeth De Wachter (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Een tweede overleg ter bespreking van de ontwerp-startbeslissing vond plaats met de stad Lier op 01/10/2015. Aanwezigen: Ann Hellemans (stad Lier), Gino Verbiest (stad Lier), Nick Van Hemel (Ruimte Vlaanderen), Veronique Kussé (Provincie Antwerpen, dienst Integraal Waterbeleid), Inez Vandevyvere (bekkensecretariaat Netebekken).

Op 30/11/2015 heeft het college van burgemeester en schepenen zijn goedkeuring gehecht aan de ontwerp-startbeslissing.

6 Keuze ontwikkelingsperspectief, instrument en initiatiefnemer

C: nieuwe functionele invulling voor het gebied.

- N.v.t.

B: maatregelen met behoud van bestemming

- De huidige invulling van het recreatiegebied is compatibel met het waterbergend vermogen vermits het zachte recreatie betreft. Om dit waterbergend vermogen ook naar de toekomst toe te vrijwaren, mogen geen ophogingen plaats vinden, mogen geen verhardingen gerealiseerd worden en dient het gebied bouwvrij gehouden te worden.

A: watertoets

- N.v.t.

Instrument:

watertoets

Initiatiefnemer:

n.v.t.

7 Conclusie signaalgebied en beslissing Vlaamse Regering

Conclusie signaalgebied

Omwille van de grote overstromingskans is ontwikkeling van (recreatie)infrastructuur in dit bos tussen twee armen van de Nete niet wenselijk. Het signaalgebied komt dus niet in aanmerking voor bebouwing. Een zachte vorm van recreatie in overeenstemming met het watersysteem kan. Herbestemming van het gebied is niet noodzakelijk op voorwaarde dat bebouwing, verharding en/of ophoging vermeden wordt. De bevoegde instanties vertalen de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door bij de toepassing van de watertoets.

Beslissing Vlaamse Regering d.d. 31/03/2017

De Vlaamse Regering hecht haar goedkeuring aan het bovenstaand ontwikkelingsperspectief en gelast de bevoegde instanties om het ontwikkelingsperspectief te respecteren en de voorwaarden uit de ontwerp-startbeslissing door te vertalen bij de toepassing van de watertoets.